

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia listopada 2011 r.

**Pan
Wacław Olszewski
Burmistrz Olecka**

P/11/134
LOL-4101-16-03/2011

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Olecku („Urzędzie”) kontrolę w zakresie utrzymania czystości i porządku w miejscach publicznych w latach 2009 – 2011 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 28 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność Urzędu w badanym zakresie.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące oceny cząstkowe i uwagi:

1. Utrzymanie czystości i porządku w miejscach publicznych Urząd powierzył Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej w Olecku (PGK), w ramach umów zawartych z nim na podstawie prawidłowo przeprowadzonych postępowań przetargowych. W powyższych umowach należycie zabezpieczono interes Miasta, poprzez ustalenie m.in. wysokości kar (10-15% wartości usług za miesiąc), w przypadku niewłaściwego wywiązywania się przez usługodawcę z powierzonych zadań. Z ustaleń kontroli wynika, że usługodawca otrzymywał wynagrodzenie umowne w pełnej wysokości. NIK zwraca uwagę, że w Urzędzie nie dokumentowano czynności związanych z nadzorem nad prawidłowym wywiązywaniem się PGK z usług w zakresie sprzątnięcia miejsc publicznych. Według wyjaśnień uzyskanych w toku kontroli, nadzór nad realizacją umów z PGK sprawowany był na bieżąco, a stwierdzone uchybienia w tym zakresie były usuwane po interwencjach telefonicznych. Zastrzeżenia NIK budzi ponadto powierzenie PGK obowiązku zbierania i transportu zwłok zwierząt z miejsc publicznych, mimo iż Przedsiębiorstwo to nie

posiadało zezwolenia, o którym mowa w art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹, na ten rodzaj działalności.

Ogłędziny wybranych losowo parków, zieleńców, ulic i traktu spacerowego nad jez. Oleckie Wlk. wykazały, że miejsca te były utrzymane w czystości i porządku oraz wyposażone w odpowiednie urządzenia do zbierania odpadów.

2. W obowiązującym na terenie Miasta² regulaminie utrzymania czystości i porządku, uchwalonym w maju 2006 r. przez Radę Miejską, na właścicieli zwierząt domowych nałożono obowiązek niezwłocznego usuwania odchodów pozostawionych przez nie w miejscach publicznych. W badanym okresie nie prowadzono jednak żadnych działań na rzecz egzekwowania tego obowiązku. Nie prowadzono również edukacji społeczności lokalnej w tym zakresie oraz działań ułatwiających wywiązywanie się właścicieli zwierząt z ww. obowiązków. Należy zaznaczyć, że mimo wpływających do Urzędu skarg dotyczących „problemu psich odchodów”, Urząd zaniechał w kontrolowanym okresie ustawiania w miejscach publicznych dystrybutorów torebek na odchody zwierząt³.

Zakres przedmiotowy regulacji ujętych w ww. regulaminie nie uwzględniał wszystkich zagadnień wskazanych w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ (zwanej dalej „ustawą o utrzymaniu czystości”) oraz zmian wynikających z aktualizacji gminnego planu gospodarki odpadami, przyjętego w lipcu 2010 r. uchwałą Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Gospodarka Komunalna”. Brak było bowiem uregulowań dotyczących selektywnego zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych, w tym zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, a także baterii i akumulatorów.

Należy zauważyć, że w badanym okresie Urząd nie podejmował działań w zakresie inicjowania i ułatwiania tworzenia punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mimo iż w myśl art. 16a pkt 5 ustawy o odpadach, od 2009 r. należało to do zadań własnych Miasta. Na pozytywną ocenę zasługują natomiast działania Urzędu na rzecz propagowania zbiórki zużytych baterii, zawarcie stosownej umowy z podmiotem uprawnionym do ich odbioru oraz ustawienia 10 pojemników przeznaczonych na ten cel.

3. Miasto wywiązywało się z obowiązku utrzymywania i eksploatacji szaletów publicznych oraz dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych. W latach 2009 – 2011 (I półrocze) na terenie Miasta funkcjonowało siedem szaletów, w tym trzy stałe i cztery przenośne

¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, ze zm.

² obszar miasta Olecko oraz terenów wiejskich w granicach tej jednostki podziału administracyjnego

³ W latach 2007-2008 realizowano w Mieście projekt p.n. „Nawet dziecko wie, że sprząta się po psie”

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, ze zm.

(kontenerowe). Wszystkie szalety były udostępniane nieodpłatnie. Dodatkowo, na wniosek Urzędu, w okresie wakacyjnym Liga Obrony Kraju w Olecku, nieodpłatnie udostępniła WC w budynku tego stowarzyszenia.

Wbrew wymogom art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵, oba szalety stanowiące własność Miasta (przy Placu Wolności i przy ul. Rzeźnickiej) nie były objęte okresowymi kontrolami stanu technicznego oraz przydatności do użytkowania. Należy przy tym zauważyć, że:

- książkę obiektu budowlanego dla szaletu przy Placu Wolności, założono dopiero po jego przebudowie, tj. w 2010 r., zaś dla szaletu przy ul. Rzeźnickiej – w wyniku kontroli NIK,
- w ewidencji środków trwałych, dopiero w czasie kontroli NIK ujęto szalec przy Placu Wolności (wartość początkowa - 439.920,26 zł).

4. Urząd w sposób nierzetelny podawał do publicznej wiadomości informacje o zasadach gospodarowania odpadami na terenie Miasta. W Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu (BIP) zamieszczono wprawdzie uchwałę Rady Miejskiej zatwierdzającą regulamin utrzymania czystości i porządku, jednakże dotarcie do tego dokumentu było niemożliwe bez znajomości numeru uchwały lub daty jej podjęcia. Ponadto regulamin ten nie uwzględniał zmian wynikających z rozstrzygnięcia nadzorczego Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 27 czerwca 2006 r.⁶ Negatywnie należy ocenić także brak publikacji na stronach BIP obowiązującego w badanym okresie Planu Gospodarki Odpadami oraz jego aktualizacji, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, w związku z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁷. W toku kontroli NIK, powyższe nieprawidłowości zostały usunięte.

Urząd nie wywiązał się ponadto z obowiązku określonego w art. 3 ust. 2 pkt 6a ustawy o utrzymaniu czystości, tj. udostępnienia mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty, informacji o znajdujących się na terenie Miasta podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych.

5. Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości Urząd prowadził ewidencję umów zawartych przez właścicieli nieruchomości na odbiór odpadów komunalnych w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, ze zm.

⁶ rozstrzygnięciem nadzorczym z czerwca 2006 r. Wojewoda unieważnił część zapisów regulaminu uznając, iż wykraczają one poza zakres kompetencji Rady Miejskiej określony w art. 4 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości.

⁷ Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1198 ze zm.

z tej ustawy. Działania Urzędu na rzecz egzekwowania od właścicieli nieruchomości zawarcia umowy na odbiór odpadów komunalnych, podejmowane były jednak w niewielkim zakresie. Ustalono bowiem, że Pan Burmistrz zażądał udokumentowania wywozu stałych odpadów komunalnych tylko od 23 właścicieli nieruchomości, podczas gdy (według danych Urzędu) na dzień 30 czerwca 2011 r., co najmniej 321 właścicieli nie posiadało zawartych umów na odbiór odpadów komunalnych.

Urząd otrzymywał od wszystkich (12) podmiotów prowadzących w badanym okresie działalność gospodarczą w zakresie odbioru odpadów komunalnych informacje roczne, o których mowa w art. 9a ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości, w zakresie masy, rodzaju i sposobu ich zagospodarowania. Informacje te wpływały do Urzędu z opóźnieniem wynoszącym 1-5 dni. Jeden z przedsiębiorców, w informacjach miesięcznych, o których mowa w art. 9 ust. 1 ww. ustawy, nie wykazywał rozwiązanych umów (w kontrolowanym okresie odnotowano siedem takich przypadków). Pan Burmistrz, w ograniczonym stopniu korzystał natomiast z uprawnień określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości do przeprowadzenia kontroli działalności gospodarczej w zakresie jej zgodności z udzielonym zezwoleniem na odbiór odpadów komunalnych. W badanym okresie kontrolę taką przeprowadzono bowiem u jednego przedsiębiorcy.

6. Pan Burmistrz nie wywiązywał się, z określonego w regulaminie utrzymania czystości i porządku, obowiązku zamieszczania w miejscowej prasie, na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu informacji o terminie (co najmniej dwa razy w roku) i obszarze obowiązkowej deratyzacji. Działania Pana Burmistrza ograniczały się jedynie do pisemnego przypomnienia zarządcom dużych zasobów mieszkaniowych o obowiązku przeprowadzenia deratyzacji w okresie jesiennym. Z wyjaśnień Pana Burmistrza wynika m.in., że terminy i obszary objęte obowiązkową deratyzacją mogą być ustalane dopiero w przypadku stwierdzenia przez Inspekcję Sanitarną potrzeby jej wykonania w związku z występowaniem zagrożenia. Należy jednak zauważyć, że w ww. regulaminie, będącym aktem prawa miejscowego, jednoznacznie określono obowiązki organu wykonawczego gminy w tym zakresie.

Badanie czterech gminnych jednostek organizacyjnych pod kątem przeprowadzania deratyzacji w swoich obiektach wykazało, że aż trzy z nich (w tym Urząd Miejski) nie wywiązywały się w latach 2009-2011 (I półrocze) z tego obowiązku, tłumacząc to niestwierdzeniem obecności gryzoni.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających:

- 1) dostosowanie regulaminu czystości i porządku do wymogów wynikających z obowiązujących przepisów,
- 2) wywiązywanie się właścicieli lub zarządców nieruchomości oraz właścicieli psów z obowiązków nałożonych na nich w regulaminie utrzymania czystości i porządku,
- 3) wykorzystywanie w większym stopniu uprawnień kontrolnych wobec przedsiębiorców posiadających zezwolenia na odbieranie odpadów komunalnych,
- 4) podanie do publicznej wiadomości informacji o znajdujących się na terenie Miasta podmiotach zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych,
- 5) inicjowanie i ułatwianie tworzenia punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 6) przeprowadzanie okresowych przeglądów stanu technicznego szaleatów miejskich.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Burmistrza, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem